
Alustavat itsearvioinnin tulokset lyhyesti kysymyksittäin

Mikko Tala

Yleistä

- Itsearviointikysely kevätkesällä 2007
- Vastanneita hankkeita 37/46
- Lisäksi eräiltä hankkeilta saatu keskeisiä avaintietoja kysymällä jälkikäteen
- 50 kysymystä, osa vaihtoehtoina, mutta mukana myös paljon raskaahkoja vapaan tekstin vastauksia ja kokonaisohjelman kannalta detajli-tietoa

Osio 1: Hankkeiden tiedot

Kysymykset 1-5

- Hankkeiden yleistiedot (nimi, vastuuhenkilö ja heidän edustama organisaatio, hankkeisiin osallistuneet tutkijat, hankkeiden aikana suoritettut tutkimukset)

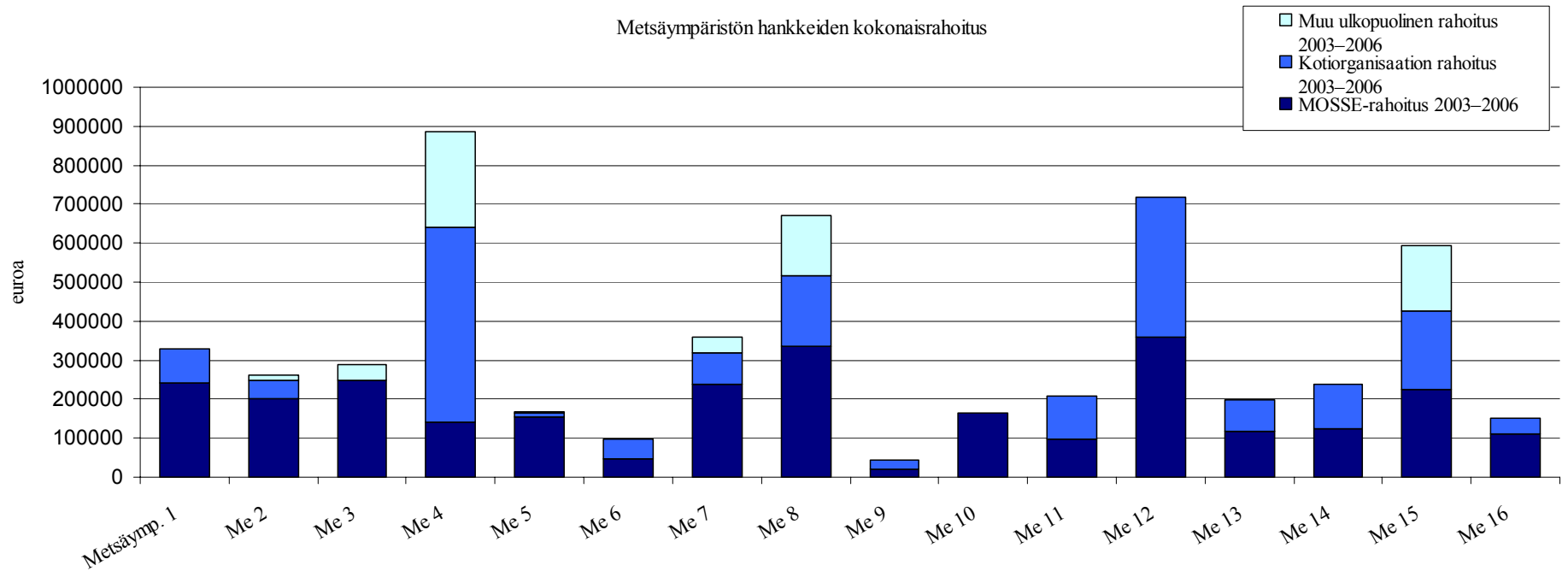
—————> Liitteiksi loppuraporttiin muiden ohjelman aikana aikaansaattujen suoritteiden kanssa

6. *Hankkeiden rahoitus (€)*

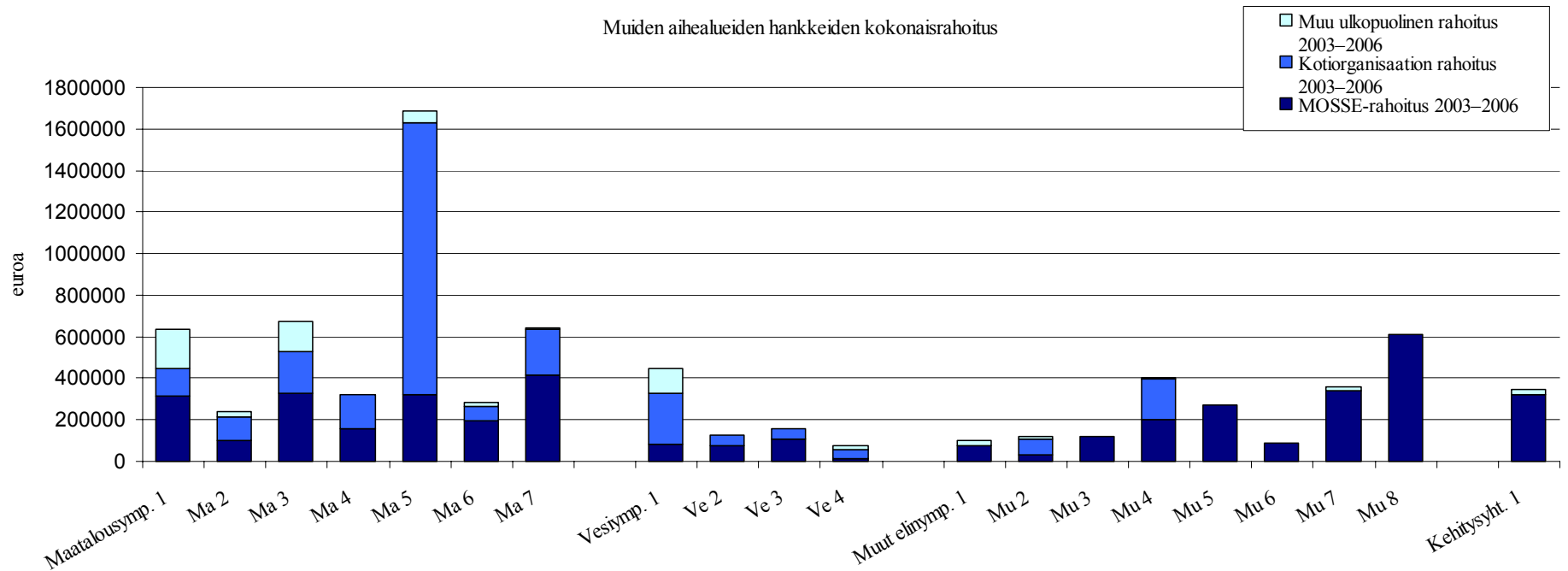
- Erikseen MOSSE-rahoitus hankkeittain, vuosittain ja rahoittajatahoittain liitteeksi loppuraporttiin
- Keskimäärin MOSSE-rahoituksen osuus oli noin 61 prosenttia hankkeiden kokonaisrahoituksesta, jos lisäksi vain kotiorganisaatio rahoitti
- Jos hankkeet saivat lisäksi muuta ulkopuolista rahoitusta, MOSSE-rahoituksen osuus kokonaisrahoituksesta oli keskimäärin 54 prosenttia.

...Rahoitus

...Rahoitus

Muiden aihealueiden hankkeiden kokonaisrahoitus

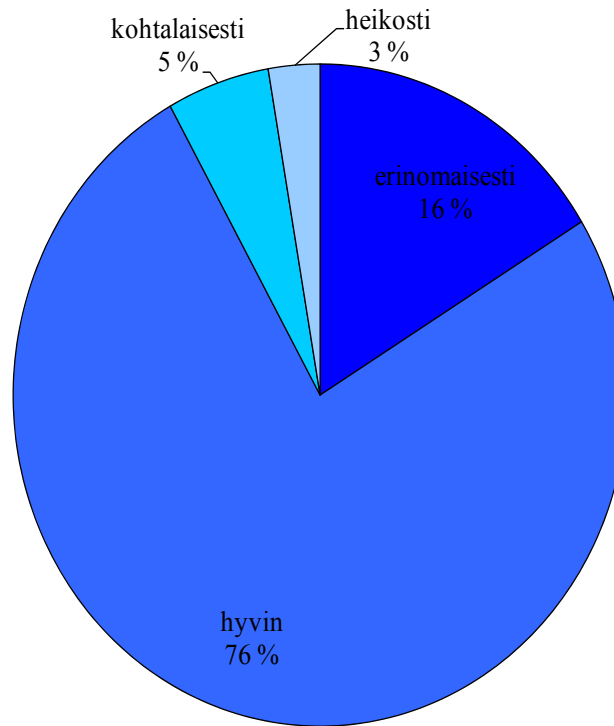

Osio 2: MOSSE-tutkimusohjelman ja hankkeiden tavoitteet

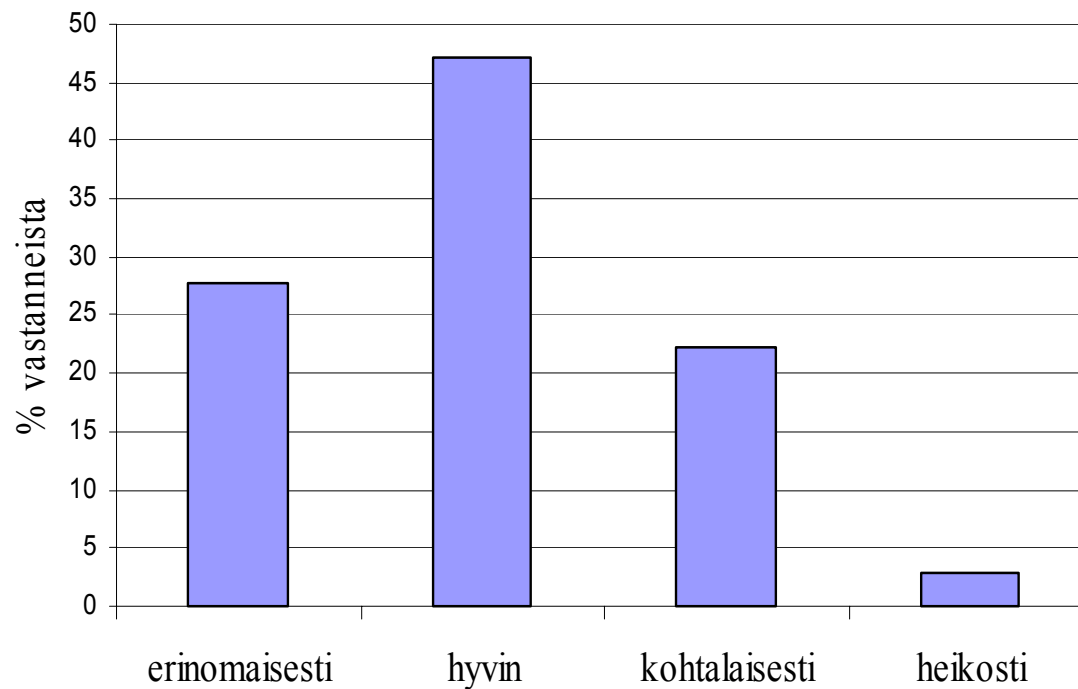
7. Miten hyvin asetetut hankekohtaiset tavoitteet saavutettiin? Vastausvaihtoehdot: erinomaisesti, hyvin, kohtalaisesti, heikosti

---

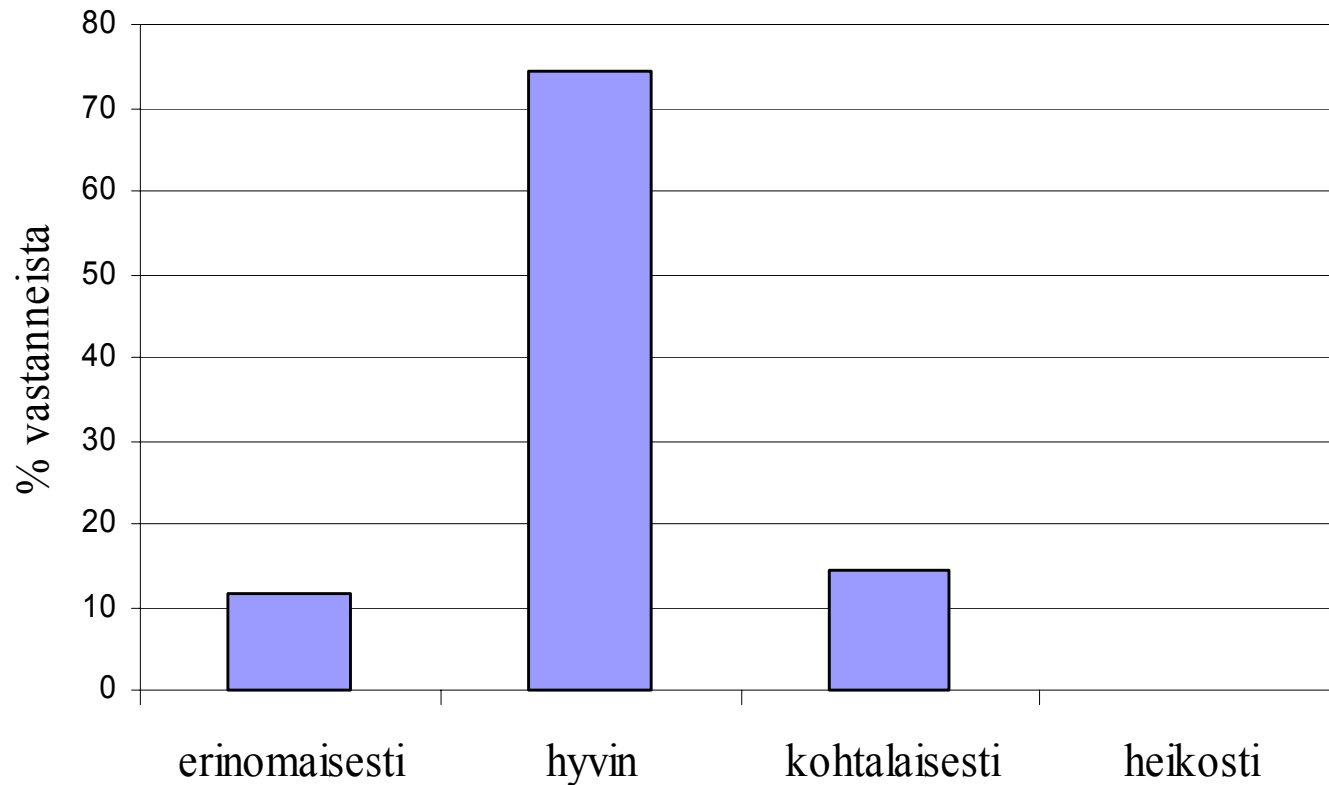
8. Miten hyvin hankkeesi edisti MOSSE-ohjelman tavoitteiden saavuttamista? (Vastausvaihtoehdot: erinomaisesti, hyvin, kohtalaisesti, heikosti)

---

9. Miten hyvin MOSSE-ohjelma toimi kokonaisuutena verrattuna ohjelmalle asetettuihin tavoitteisiin?
(Vastausvaihtoehdot: erinomaisesti, hyvin, kohtalaisesti, heikosti)

---

10. Olivatko MOSSE-ohjelman tavoitteet tarkoituksenmukaisia ja saavutettavissa olevia? (Vastausvaihtoehdot: Kyllä, Ei)

- 97 prosenttia vastanneista piti asetettuja tavoitteita tarkoituksenmukaisina ja saavutettavissa olevina.

11. Jos vastasit "Ei", ole hyvä ja tarkenna vastauksiasi.

- Projektin neljän vuoden aikataulua pidettiin liian lyhyenä laajojen monimuotoisuuskysymysten selvittämiseksi.

12. Tehtiinkö hankkeesi alkuperäiseen tutkimussuunnitelmaan oleellisia muutoksia? (Vastausvaihtoehdot: Kyllä, Ei)

- 78 prosenttia vastasi, että tutkimussuunnitelmaan ei tehty oleellisia muutoksia.

13. Jos vastasit "Kyllä", ole hyvä ja tarkenna vastaustasi.

---

22 % ilmoitti tutkimussuunnitelman muutoksista

Keskeiset syyt:

- Tavoiteltua pienempi rahoitus
- Henkilöstöongelmat
- Vaikeudet kenttätöissä ja lupien saamisessa kenttätyöhön
- Tutkimukselliset perusteet rajata aihe toisin

14. Vaikeutuiko hankkeesi suunniteltu edistyminen jostakin syystä?

(Vastausvaihtoehdot: Kyllä, Ei)

- Lähes puolet (46 prosenttia) vastanneista ilmoitti hankkeen edistymisen vaikeutuneen.

15. Jos vastasit "Kyllä", ole hyvä ja tarkenna vastaustasi.

Keskeiset syyt:

- Liian lyhyt aikataulu
- Ongelmia yhteistyössä sekä kv. että kotimainen
- Intressiristiriidat maanomistajien kanssa
- Henkilöstöongelmat (sekä vuorovaikutus että henkilökohtaiset)
- Organisatoriset muutokset
- Kokonaistyömäärä oli yllättävän suuri

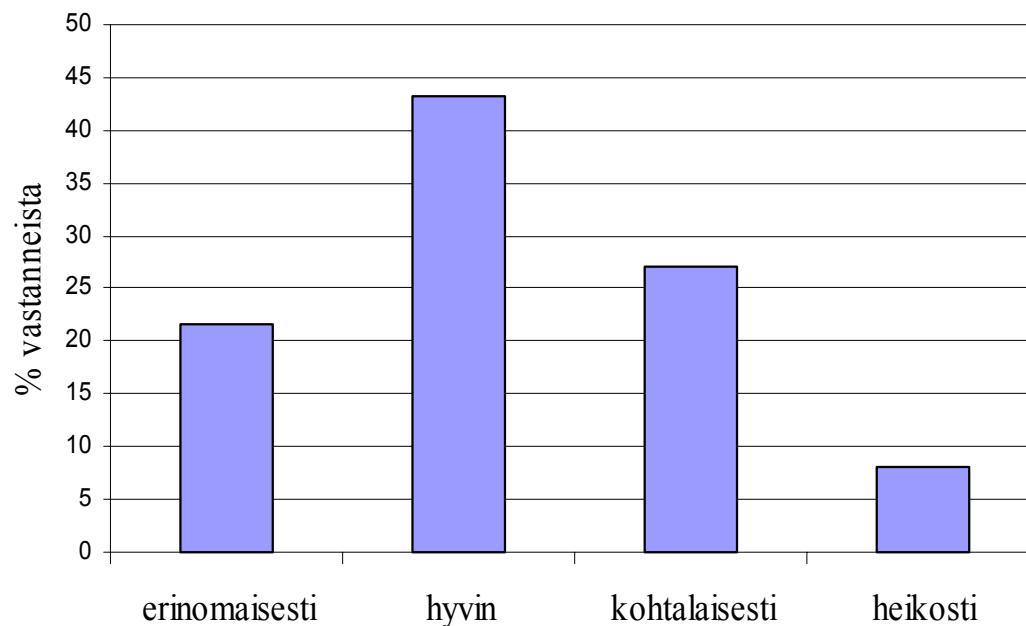

Osio 3: Tieteellinen yhteistyö

---

16. Miten hyvin MOSSE-ohjelma onnistui edistämään yhteistyötä, jota ei olisi ollut ilman ohjelman perustamista ja rahoitusta?
(Vastausvaihtoehdot: erinomaisesti, hyvin, kohtalaisesti, heikosti)

---

17. Millaista yhteistyötä hankkeellasi oli muiden MOSSE-ohjelman hankkeiden kanssa?

- Pääsääntöisesti varsin paljon yhteistyötä sekä henkilö- että organisaatiotasolla
- Tiedon jakaminen tapaamisissa, seminaareissa ym.
- Menetelmällistä ym. yhteistyötä aineistojen hankinnan ja käsittelyn aikana
- Yhteisiä tutkimusavustajia palkattu
- Julkaisujen laatimisen yhteydessä
- Ym.

18. Miten hankkeesi edisti monitieteellisyyttä?

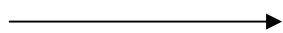

- Suurin osa hankkeista oli ilmoittautui monitieteellisiksi
- Biologisten ja ekologisten alojen lisäksi ympäristötieteet, maantiede, taloustiede, sosiaalitieteet ja tietojärjestelmätieteet yleisiä.

19. Kuvaile lyhyesti hankkeesi kolmea tärkeintä tieteellistä saavutusta tutkimusajanjaksolta 2003–2006.

- Runsaasti merkittävää uutta tietoa
- Loppuraportin rooli esitellä tieteelliset saavutukset, jatkotutkimustarpeet ym. yleisellä tasolla ryhmiteltyinä teemoittain. Hankkeiden tulokset on julkaistu ja tullaan julkaisemaan tiet. sarjoissa, ym., Tämä ilmaistaan loppuraportissa. Spesifisistä tuloksista kiinnostuneet lukijat etsivät varsinaiset tutkimusraportit.

Keskustelua

Tuloksia

- Uudet tutkimustulokset tukevat muun muassa seuraavia keskeisiä kokonaisuuksia ja tietotarpeita...

Metsäympäristöt-aihealue:

- METSO-ohjelman ekologinen ja sosiaalinen kehittäminen
- talousmetsien metsälakikohteiden ominaisuudet, merkitys ja arvottaminen
- metsien talouskäyttö ja uhanalaisuuden sukupuuttovelka
- suojavyöhykkeiden merkitys arvokkaille elinympäristöille
- uhanalaisten lajien esiintyminen
- tietämys kovakuoriaisten ja kääpien esiintymisen kustannustehokkaista arviointimenetelmistä
- valtion omistamien virkistysalueiden käyttö
- kuolleen puun dynamiikan ennustemallit ja kuolleen puun tuottamisen vaikutus metsäntuotantoon
- kulotus ja ennallistaminen
- VMI-aineisto ja biodiversiteetin indikaattorilajit
- päätöksentekomenetelmät yksityismetsätaloudessa
- kansainvälinen yhteistyöverkko kestäväan metsien käyttöön

Maatalousympäristöt-aihealue:

- luonnollisten kaltaisten laidunmaiden tila Etelä-Suomessa
- laidunmaan hoidon laatu ja vaikutukset
- maaperämatriisien ja maaperän laadun merkitys populaatioiden ominaisuuksille
- maatiaiskarjan arvo sekä merkitys yhteiskunnassa ja osana kulttuuriperintöä
- karjarotujen geneettinen monimuotoisuus sekä tasapainottavan valinnan vaikutus naudan kasvuhormonin reseptorigeeniin
- kiertokesantojen monimuotoisuus
- viljelykasvien tuotannon suunnittelu ja monimuotoisuus maatalousympäristöissä
- putkilokasvien, pienten nisäkkäiden ja nivelkärsäisten monimuotoisuus pohjoisissa maatalousekosysteemeissä
- maatalousmaan monimuotoisuuden indikaattorilajit
- lintu- ja perhoslajien monimuotoisuus ja eri maataloustoimenpiteiden vaikutus

Vesiympäristöt-aihealue:

- kaloihin perustuva järvien ja jokien ekologinen arviointi
- uudet lähestymistavat ja aineiston hankintatavat kalojen lisääntymisalueiden tutkimuksiin
- virtatyypit ja virtojen biologinen luokittelu
- vesikehysdirektiivin (WFD) elinympäristöjen luokittelu verrattuna ekologisesti realistisempiin ennustaviin malleihin
- ennustavat mallit runsaasti harvinaisia ja uhanalaisia hyönteistaksoneja sisältävillä kohteilla

Muut elinympäristöt, eliöryhmät ja tiedonkäytön kehittäminen -aihealue:

- ennallistamisen vaikutusten arviointi
- hirvien kulkureittien merkitys pienemmille eläimille
- moottoritien varsien aitaus ja onnettomuudet
- ympäristönäytteiden varastointi ja käyttö
- runsaasti uutta tietoa useista eliöryhmistä, kuten kukkakärpäsistä, mikrosienistä, seitikeistä, haarakkaista ja jäkälistä

Luonnon monimuotoisuus ja kehitysyhteistyö -aihealue:

- suomalaisen kehitysavun ja istutusmetsien merkitys tansanialaisten kylien elinkeinoihin ja toimeentuloon
- istutusmetsien ja eksoottisten lajien leviämisen vaikutus monimuotoisuuteen

20. Listaa kolme tärkeintä jatkotutkimustarvetta MOSSE-ohjelman jälkeen selvitettäväiksi.

- Hankkeiden edustajien mielestä keskeisimmät jatkotutkimustarpeet liittyvät seuraaviin kokonaisuuksiin...

Metsäympäristöt-aihealue:

- metsien biodiversiteetin suojelun määrä ja laatu
- taloudellisesti, ekologisesti ja alueellisesti tehokkain yhdistelmä metsien monimuotoisuuden suojelemiseksi
- sosiaaliset ja taloudelliset kriteerit vapaaehtoisesti suojeltavien metsien valinnassa ja metsien suojelun sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset
- puistometsissä vierailun sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset
- puronvarsien maankäytön vaikutukset virtaavan veden laatuun
- suojellun vesiympäristöverkon arviointi
- avohakkuun ja poimintahakkuun erot metsätaloudellisessa tuottavuudessa ja monimuotoisuuden suojelussa
- puubiomassan käytön ja hakkuukierron lyhentämisen vaikutus monimuotoisuuteen huomioiden metsien lisääntyneen kasvun merkitys
- metsäpalojen riski ja tulen käyttäytyminen erilaisissa metsätyypeissä
- monimuotoisuuden arvojen määrittäminen ja sisällytys metsäsuunnitteluun
- ilmastonmuutoksen vaikutukset elinympäristöihin ja monimuotoisuuteen erityisesti metsälakikohteilla
- ilmastonmuutoksen vaikutukset kaarnakuoriaisten kannanvaihteluihin
- lahoppuulajien elinympäristöltään vaatimat kynnsarvot
- ennallistamisen pitkän ajan vaikutukset ja eri menetelmien suhteellinen hyöty
- kuolleen puun dynamiikka eri-ikäisrakenteisessa metsässä

Maatalousympäristöt-aihealue:

- keskeisimmät poliittiset toimenpiteet liittyen kestävään globaaliin ruokaketjuun ja luonnon monimuotoisuuteen
- maaseutupolitiikka ja ekologisten lokeroiden asema ekologiassa ja sosioekonomiassa
- maatalousympäristön tukijärjestelmän vaikutus pienialaisiin luonnontilaisten kaltaisiin elinympäristöihin
- maisemaekologisen ja ympäristöhistorian näkökulmien yhdistäminen maaperäekologian tutkimuksissa
- kastematojen ekologia maatalouskäytössä olevassa maassa maailmanlaajuisen muutoksen näkökulmasta tarkasteltuna
- SNP-sirumenetelmien kehittäminen ja hyödyntäminen
- kiertokesantojen sijoitus maatalousmaisemassa luonnon monimuotoisuuden kannalta
- pitkän ajan seurannat luonnon monimuotoisuuden muutoksissa
- ympäristöstä huolehtimisen mahdollisuus tuottavaksi ja yhteiskuntavastuulliseksi liiketoiminnaksi
- maatalousalueen monimuotoisuuteen ja luonnonarvoihin vaikuttavat tekijät

Vesiympäristöt-aihealue:

- tarkoituksenmukaisimmat menetelmät rannikoiden kalalajien lisääntymisalueiden tutkimiseen
- keskeiset tekijät makean veden elinympäristöissä ja organismiryhmissä vesikehysdirektiivin toimeenpanon kannalta
- erilaisten luokittelujärjestelmien kehittäminen ja riippuvuus mittakaavasta ja ekologisista muuttujista
- ekosysteemien hyvinvoinnin indikaattorit rakenteellisten ja toiminnallisten tekijöiden suhteen

Muut elinympäristöt, eliöryhmät ja tiedonkäytön kehittäminen -aihealue:

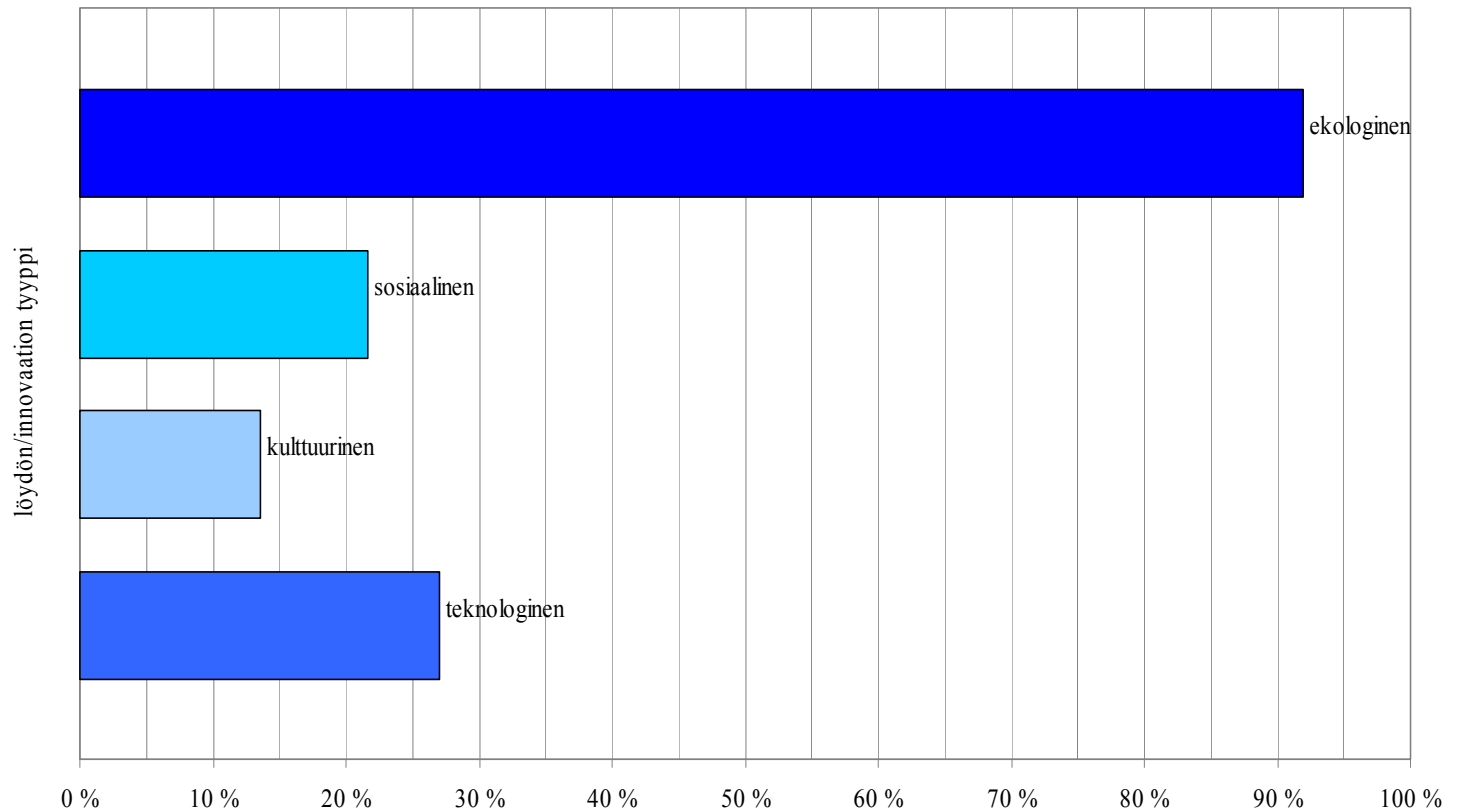
- tarkoituksenmukainen lähteiden suojelun aste erityisesti talousmetsissä, metsätöiden vaikutus lähteiden ekologiaan ja ekologisesti tehokas suojavyöhyke lähteiden ympärillä
- moottoriteiden aitausten vaikutus lähiteiden onnettomuuksiin
- ympäristönäytteiden varastoinnin menetelmällinen kehittäminen Suomessa sekä erilaisten ympäristönäytteiden arvottaminen pitkäaikaisen varastoinnin tarpeisiin
- yleisesti vähän tunnettujen eliöryhmien esiintyminen ja elinympäristövaatimukset

Luonnon monimuotoisuus ja kehitysyhteistyö -aihealue:

- turismin tuomien resurssien hyödyntäminen kylätaloudessa
- miten kylien elinkeinojen ja maankäytön muutokset kytkeytyvät fyysisen ympäristön muutoksiin alueellisesti ja ajallisesti ja millä menetelmillä tätä vuorovaikutussuhdetta voidaan tutkia ja arvioida
- kyläläisten osallistaminen maankäytön ja ympäristömuutosten hallintaan

21. Olivatko hankkeesi uudet löydöt/innovaatiot ekologisia, sosiaalisia, kulttuurisia vai teknologisia? (Valitse yksi tai useampi vaihtoehto.)

22. Määrittele yhdestä viiteen hankkeesi tutkimustulosten mahdollista loppukäyttäjää.

- laskevassa tärkeysjärjestyksessä seuraavat tahot...

Metsäympäristöt-aihealue:

- o maa- ja metsätalousministeriö (14 %), ympäristöministeriö (12 %), yleisesti päätöksenteko ja politiikka (9 %), metsäkeskukset (9 %), metsähallitus (8 %), "metsätalouspäälliköt" (6 %), metsätalousyrittäjät (5 %), alueelliset ympäristökeskukset (5 %), yksityismetsänomistajat (3 %), tutkijat (3 %), "yhdistykset" (3 %), luonnonsuojelijat (3 %), metsäsuunnittelijat (3 %), Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio (3 %), metsänhoitoyhdistykset (2 %), maankäytöstä päättävät organisaatiot (2 %), kunnat (2 %), luontoyrittäjät (2 %), Metsäntutkimuslaitos (2 %), Pelastuslaitos (2 %), kulottajat (2 %), suojelubiologit (2 %), hyönteistieteilijät (2 %) ja maisematason suunnittelijat (2 %).

Maatalousympäristöt-aihealue:

- poliitikot, hallitus ja yleinen hallinto (22 %), maanviljelijät (18 %), tutkijat (18 %), maatalousneuvonantajat (14 %), maaseutuyritykset (4 %), koulut (4 %), luonnonvarahallinto (4 %), turismi (4 %), luonnonsuojelijat (4 %), ekologit (4 %), yliopistot ja ammattikorkeakoulut (4 %) sekä suuri yleisö (4 %).

Muut elinympäristöt, eliöryhmät ja tiedonkäytön kehittäminen -aihealue:

- ministeriöt (14 %), ympäristöhallinto (14 %), Suomen ympäristökeskus (10 %), tutkijat (10 %), taksonomistit (10 %), metsähallitus (5 %), metsäorganisaatiot (5 %), paikallinen hallinto (5 %), yliopistot (5 %), luonnontieteellinen keskusmuseo (5 %), ekologit (5 %), "yhdistykset" (5 %), luontoturismi (5 %) ja tienrakentajat (5 %).

-
-
- Lisäksi vesiympäristöt-aihealueen tutkimustulosten loppukäyttäjiksi luettiin kalahallinto (25 %), ympäristöhallinto (25 %), vesialueiden omistajat (25 %) sekä tutkijat (12,5 %) ja konsultit (12,5).

23. Mitkä ovat kolme keskeistä johtopäätöstä tai suositusta loppukäyttäjiä varten?

- Keskeisimmät johtopäätökset ja suositukset hankkeiden edustajilta tiedon loppukäyttäjille aihealueittain...

Metsäympäristöt-aihealue:

- Käytännön monitavoitteista ja myös maisematason huomioivaa metsäsuunnittelua ja päätöstukijärjestelmiä olisi kehitettävä ja toimeenpantava informaation ja taloudellisten kannustimien tukemana.
- Vapaaehtoisuuteen perustuva lähestymistapa suojelukysymyksessä ei ratkaise monimuotoisuusongelmaa Etelä-Suomessa, mutta lähestymistavan voi yhdistää jo olemassa olevaan suojelualueiden verkkoon.
- Vapaaehtoisen suojelun sopimusten pituudet voivat vaihdella omistajan tahdon ja ekologisten arvojen mukaan. Vapaaehtoista suojelua on kehitettävä, koska kilpailevat tarjoukset eivät ole toimineet aina hyvin.
- Tarpeeksi säästöpuita jättävää kulotusta olisi suosittava talousmetsissäkin
- Satunnaisten myrskyjen kaatamien kuusten aiheuttamat hyödyt ovat haittoja suuremmat, joten puuta ei välttämättä tarvitse kerätä metsästä
- Suojavyöhykkeen perustaminen ja poimintahakkuut eivät ole niin kalliita kuin uskotaan.

metsäympäristöt jatkoa...

- Suojeltuja kohteita olisi oltava riittävän paljon eri lajeille soveltuvien elinympäristöjen turvaamiseksi.
- Poimintahakkuut metsälakikohteilla ovat haitallisia.
- Valtion tuottamien virkistysalueiden kävijämääriä pitäisi kasvattaa siten, että kaikki väestöryhmät löytäisivät alueet. Virkistysalueiden runsaalla käytöllä on positiivisia taloudellisia vaikutuksia.
- Varsin monet liito-oravan esiintymisalueista on mahdollista selvittää jo ilman maastoinventointia metsäsuunnitteluaineiston perusteella.
- Kuolleen puun tarkoituksellisella tuottamisella tavallisissa harvennushakkuissa on taloudellinen vaikutus metsänkasvatukseen, jos kuollutta puuta on vähintään 5 m³/ha. Jos hakkuualalle jätettiin 10 m³/ha tai 20 m³/ha, kuvion nettotuotto kierron aikana putosi noin 5–10 prosenttia ja 10–20 prosenttia. Kun kuollutta puuta jätettiin 40 m³/ha, nettotuotto laski melkein kolmanneksen.
- Tällä hetkellä metsälakikohteet eivät muodosta erityisen tehokkaita keinoja uhattujen metsälajien populaatioiden turvaamiseksi. Elävien ja kuolleiden puiden säilyttäminen on tehokas keino säilyttää ja lisätä monien harvinaisten ja uhattujen, häiriöön sopeutuneiden lajien populaatioita. Sopivan säästöpuiden määrän pitäisi olla merkittävästi suurempi (suuruusluokkaa 10–100 m³/ha) kuin nykyinen säästöpuiden määrä talousmetsissä.

Maatalousympäristöt-aihealue:

- Uusia poliittisia lähestymistapoja tarvitaan ohjaamaan maatiaiskarjan tuotantoa.
- Maatiaiskarja on tärkeä osa kulttuuriperintöämme.
- Luonnollisten kaltaisten kuivien laidunmaiden hoito vaatii enemmän huomiota kuin tähän asti on ymmärretty.
- Pienikokoisilla kuivilla laidunmailla voi olla huomattavia monimuotoisuusarvoja. Näitä elinympäristöjä olisi hoidettava huolellisesti suunnittelemalla ja erillään muista elinympäristöistä.
- Kastematoja käytetään peltojen laadun indikaattoreina, ja luontainen maaperän vaihtelu määrittää kastematojen runsautta huomattavasti.
- Peltojen hoidon vaikutus kastematopopulaatioihin vaihtelee paikallisista oloista riippuen.
- Monipuolinen viljelykasvien tuotanto edistää myös monimuotoisuutta, mutta hyödyt vaihtelevat ekologisten ryhmien välillä. Toimintaa olisi edistettävä esimerkiksi markkinoimalla.
- Laajat suojavyöhykkeet vesiväylien yhteydessä eivät välttämättä edistä kasvien monimuotoisuutta. Suojavyöhykkeet karummilla alueilla, kuten teiden varsilla, voivat olla hyödyllisempiä. Kaikkien suojavyöhykkeiden rakenteen ja hoidon olisi kuitenkin oltava ennen kaikkea vaihtelevaa, koska monimuotoisuus edistää monimuotoisuutta.
- Maatalousalueiden monimuotoisuuden lisääminen vaatii vahvoja poliittisia instrumentteja. Maatalousalueiden monimuotoisuuden indikaattoreille on kehitettävä luotettava arviointijärjestelmä. Ilmastonmuutoksen vaikutusten ja maatalousmaan käytön muutosten vuoksi on ymmärrettävä paremmin maataloustöiden ja monimuotoisuuden välisiä ekologisia ja taloudellisia prosesseja.

Vesiympäristöt-aihealue:

- *White plate and scoop* -menetelmä on tehokas keino hauen ja särkikalatoukkien tutkimiseen rannikolla.
- Tuotettu monipuolinen aineisto kalapopulaatioista laajenee lähitulevaisuudessa ja on käytettävissä sekä tutkimukseen että käytäntöön.
- Vesikehysdirektiivin täytäntöönpano mahdollistaa uusimman tutkimustiedon hyödyntämisen.

Muut elinympäristöt, eliöryhmät ja tiedonkäytön kehittäminen -aihealue:

- Lähteisiin liittyvää ympäristötietoisuutta on edistettävä.
- Ympäristönäytteiden hyvä kunto on voitava turvata. Käyttäjien välillä on mahdollistettava tehokkaampi tiedonkulku olemassa olevista ympäristönäytteistä ja yleistä yhteistyötä näytteiden hyödyntämisessä on edistettävä.
- Monet eliöryhmät ovat vielä heikosti tunnettuja ja metsätalouskäyttö heikentää aina näiden eliöryhmien elinmahdollisuuksia. Lisää monimuotoisuustutkimuksia tarvitaan useiden lajiryhmien esiintymisen ja elintapojen tunnistamiseksi Suomessa.

*24. Ovatko loppukäyttäjät jo hyödyntäneet hankkeesi tutkimustuloksiasi?
(Vastausvaihtoehdot: Kyllä, Ei)*

- 59 % hankkeista ilmoitti, että loppukäyttäjät ovat jo hyödyntäneet hankkeen tutkimustuloksia.

25. Jos vastasit "Kyllä", ole hyvä ja tarkenna vastaustasi.

- Metso II, muut ohjelmat
- Useiden organisaatioiden toiminta
- Muut tutkimukset
- Laadittu määrittämissoppeja
- Eliöyksilökoelmat ja geenipankit

26. *Osallistuivatko loppukäyttäjät hankkeesi tutkimussuunnitelman laatimiseen?*
(Vastausvaihtoehdot: Kyllä, Ei)

- 49 % hankkeista ilmoitti loppukäyttäjien osallistuneen jo tutkimussuunnitelman laatimiseen.

27. Jos vastasit "Kyllä", ole hyvä ja tarkenna vastaustasi.

- Jo hankkeen käynnistysidea
- Laadintavaiheessa keskustelut ja palautteet
- Loppukäyttäjät mukana myös aineiston hankinnassa ym. vaiheissa
- Hankkeiden ohjausryhmien toiminta todettiin tärkeäksi

28. Millaista yhteistyötä hankkeellasi oli tai on edelleen loppukäyttäjien kanssa?

- Tapaamiset, seminaarit
- Kyselyt ja haastattelut
- Loppukäyttäjät osallistuivat koejärjestelyihin
- s-posti, puhelin edelleen
- Tulosten esittelyä loppukäyttäjien kanssa

29. Miten hankkeesi siirsi tai siirtää tutkimustuloksensa loppukäyttäjille?

- Julkaisut, artikkelit
- Esitteitä, tiedotteita ym. jaettu loppukäyttäjäorganisaatioille ja yhteistyötahoille
- Tiedotusvälineet, haastattelut, tiedonannot
- Tapaamiset, seminaarit
- Opetus oppilaitoksissa, oppimateriaali, konsultointi
- Internet

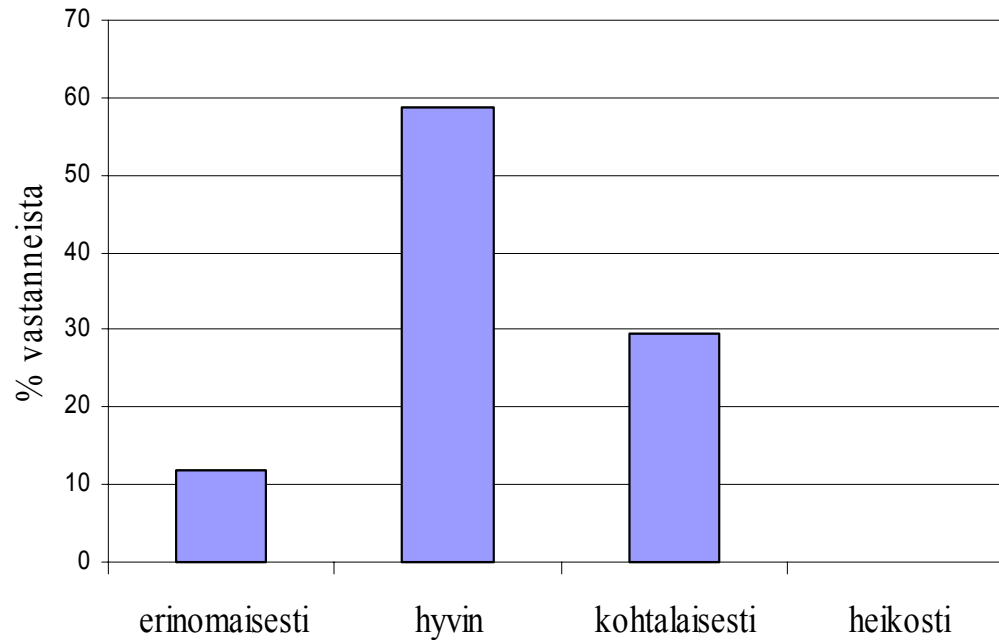
Osio 4: MOSSEn koordinaatio

Miten hyvin MOSSEn koordinaatio onnistui tavoitteidensa saavuttamisessa?

(Vastausvaihtoehdot: erinomaisesti, hyvin, keskinkertaisesti, huonosti)

---

31. Miten hankkeesi hyötyi MOSSEn koordinaatiosta?

- Suuri osa hyötyi
- Hyvä yleiskuva ohjelmasta ja sen edistymisestä, muista hankkeista
- Tiedonkulku
- Koordinaatio yhdisti ihmisiä ja loi yhteistyötä
- Yhteiskoordinaatio helpotti hankekoordinaatiota ja mahdollisti keskittymisen tutkimustyöhön

32. Mitkä MOSSE-koordinaattorin järjestämät tilaisuudet olivat mielestäsi hyödyllisiä ja mistä syystä?

- Seminaarit, tapaamiset, keskustelut, hankkeiden esittelyt, loppukäyttäjätapaamiset ym.
- Eräs hankkeista ilmoitti ulkopuolisuuden tunteesta ohjelman ajan

33. *Ovatko hankkeesi ja sen tutkijat osallistuneet MOSSE-ohjelman yhteisiin tilaisuuksiin?*
(Vastausvaihtoehdot: Kyllä, Ei)

- 53 prosenttia vastanneista ilmoitti osallistuneensa ohjelman yhteisiin tilaisuuksiin.

34. Jos vastasit "Kyllä", ole hyvä ja tarkenna vastaustasi.

- Vastanneet mainitsivat samoja tilaisuuksia kuin edellä.

35. Millaista tukea MOSSEn koordinaatio ei onnistunut tarjoamaan hankkeellesi?

- Vielä paremmat yhteistyöpuitteet ja järjestetty yhteistyö läheisten hankkeiden kanssa
- (Eräs hankkeista toisti ulkopuolisuuden tunteen ja totesi, ettei hyötyä myöskään koordinaatiosta. Koordinaation parempi lähestymistapa hankelähtöinen vs. ohjelmalähtöinen = ?)
- Rahoituspäätösten viivästyminen

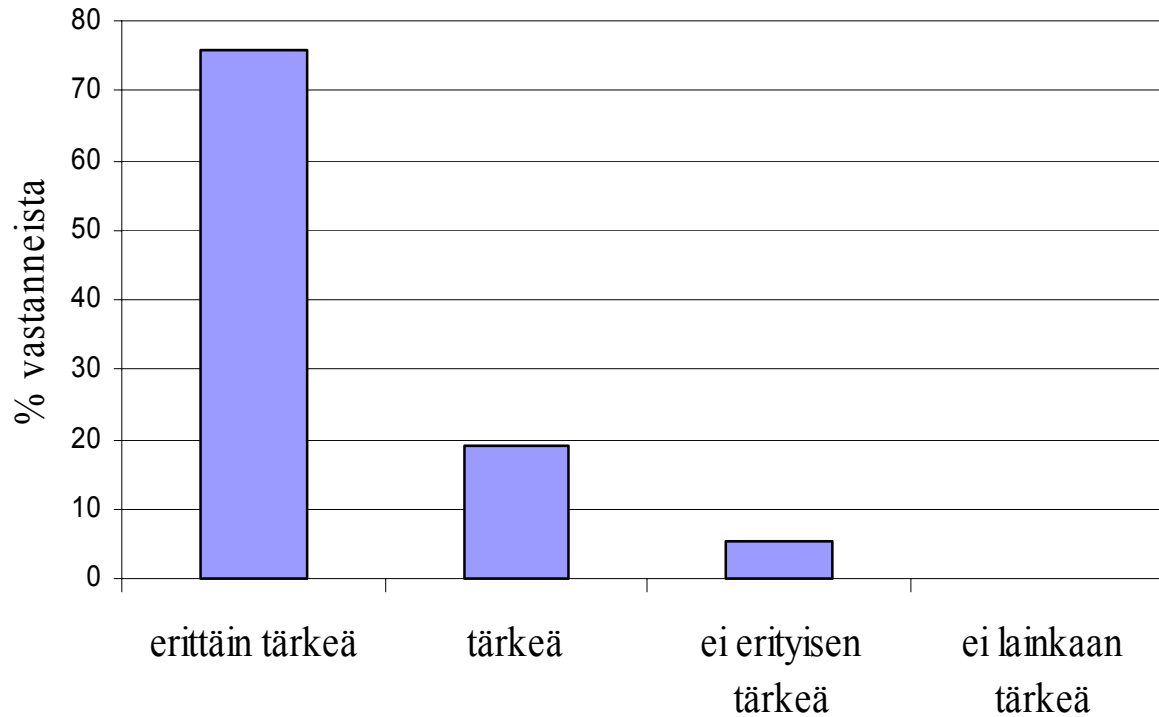

Osio 5: Rahoitus

---

36. Kuinka tärkeä MOSSEn rahoitus oli hankkeesi kannalta?
(Vastausvaihtoehdot: erittäin tärkeä, tärkeä, ei erityisen tärkeä, ei lainkaan tärkeä)

---

*37. Saiko hankkeesi haetun määrän rahoitusta?
(Vastausvaihtoehdot: Kyllä, Ei)*

- 54 prosenttia hankkeista ilmoitti saaneensa hakemansa määrän rahoitusta.

38. Riittäkö rahoitus tutkimussuunnitelman mukaiseen toimintaan?

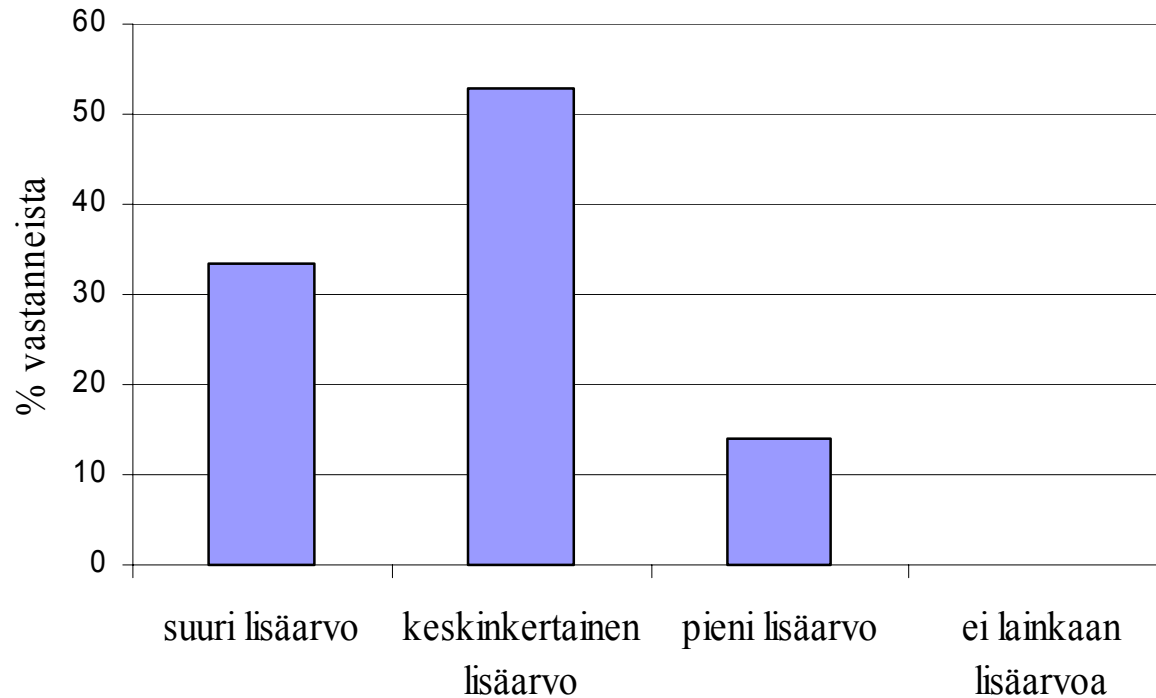
(Vastausvaihtoehdot: Kyllä, Ei)

- 54 prosenttia hankkeista ilmoitti rahoituksen riittäneen suunniteltuun toimintaan.

39. Saitko tutkimusohjelmasta mitään lisäarvoa verrattuna tavalliseen tutkimusapurahaan?

(Vastausvaihtoehdot: suuri lisäarvo, keskinkertainen lisäarvo, pieni lisäarvo, ei lainkaan lisäarvoa)

40. Mitä sellaista saavutit, jota et olisi saavuttanut ilman MOSSE-rahoitusta?

- Koko ohjelman kriittinen tekijä
- MOSSEn todettiin rahoittaneen käytännönläheisiä, soveltavia ja monitieteisiä tutkimuksia, joihin muun apurahan saanti erittäin vaikeaa
- Perustamisvaiheessa tärkeä
- Mahdollisesti laajan tiedon tuottamisen nopeasti

Osio 6: Vahvuudet ja heikkoudet

---

41. Mitkä olivat MOSSE-ohjelman vahvuudet?

- Hyvät yleisjärjestelyt
- Tarkoituksenmukaiset tavoitteet
- Ohjelman puitteet ja resurssit mahdollistivat korkealaatuisen tutkimuksen
- Rahoitus keskeinen vahvuus
- Mahdollisesti laajan ja monitieteisen yhteistyön ja kontaktit
- Käytännönläheinen ja soveltava ohjelma

42. Mitkä olivat MOSSE-ohjelman heikkoudet?

- Rahoitus tärkeä, mutta noin puolelle riittämätön, joten osa mahdollisuuksista jäi toteuttamatta
- Lyhyt ajanjakso erityisesti tutkimuksille, joissa tarve pitkille havaintosarjoille ja toistetuille kokeille
- Ohjelman tavoitteet liian laajat ja kunnianhimoiset
- Metsäympäristöt dominoi
- Hankkeissa paljon aineksia ja tuloksia, joita vaikea jalkauttaa käytäntöön

43. Miten (jos lainkaan) MOSSE-ohjelma edisti monimuotoisuuden tutkimuksen kehittymistä?

- Ohjelma tuotti kokonaisuudessaan hyvin monitieteistä tietoa Suomen luonnon monimuotoisuudesta
- Yhteistyötä ja verkostoja alan tutkimukseen
- Tutkimuskäytäntöihin syntyi lukuisia uusia menetelmiä ja lähestymistapoja
- Ohjelma myös käytännönläheinen ja innostava loppukäyttäjien kannalta
- MOSSE siirsi monimuotoisuuden tutkimusta lähemmäksi yhteiskunnan tarpeita
- Useita tärkeitä hankkeita, joita soveltavuutensa ja monitieteisyytensä vuoksi ei olisi voitu muuten toteuttaa

44. Mitkä ovat tärkeimmät monimuotoisuuden tutkimuksen osa-alueet, jotka eivät olleet mukana MOSSE-ohjelmassa?

- monimuotoisuuden turvaamisen pitkäkestoiset sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset
- kuluttaja- ja markkinalähtöinen lähestymistapa tietyissä monimuotoisuuden tietyissä osa-alueissa
- kustannustehokkaat menetelmät monimuotoisuuden turvaamisessa
- monimuotoisuuden ja maankäytön välinen yhteys
- monimuotoisuus ja ekosysteemipalvelut
- metsänhoidollisten menetelmien vaikutus monimuotoisuuteen
- ilmastonmuutos ja monimuotoisuus
- vesijärjestelmät ja metsäympäristöt
- tehokkaimmat poliittiset instrumentit monimuotoisuuden turvaamiseksi kaikilla ohjelman aihealueilla
- geneettisen biodiversiteetin tutkimus
- ohjelman ulkopuolelle jääneet eliöryhmät ja niiden taksonomia

45. Miten MOSSE-ohjelmaa olisi voitu parantaa?

- paljon mainittu jo edellä,
- keskeisiä kansainvälisyys, pidempikestoisuus, rahoitus, suppeammat ohjelmatavoitteet, vielä tiiviimpi yhteistyö

Osio 7: Tulevaisuuden suunnitelmat ja suositukset

---

46. Mitkä ovat tutkimustiimin tulevaisuuden mahdollisuudet MOSSE-ohjelman jälkeen?

- Osalla jo jatkorahoitusta jatkaakseen tutkimustyötä
- Osa hakemassa jatkorahoitusta
- Osa ei usko saavansa jatkorahoitusta, joten tiimit hajoamassa
- Monimuotoisuuden soveltavalle mittavalle tutkimukselle vaikeaa saada rahoitusta ilman vastaavaa ohjelmaa
- Käynnissä olevat opinnäytetyöt viedään loppuun
- Eräiden hankkeiden työtä mahdollista jatkaa ilman rahoitusta muiden töiden ohella

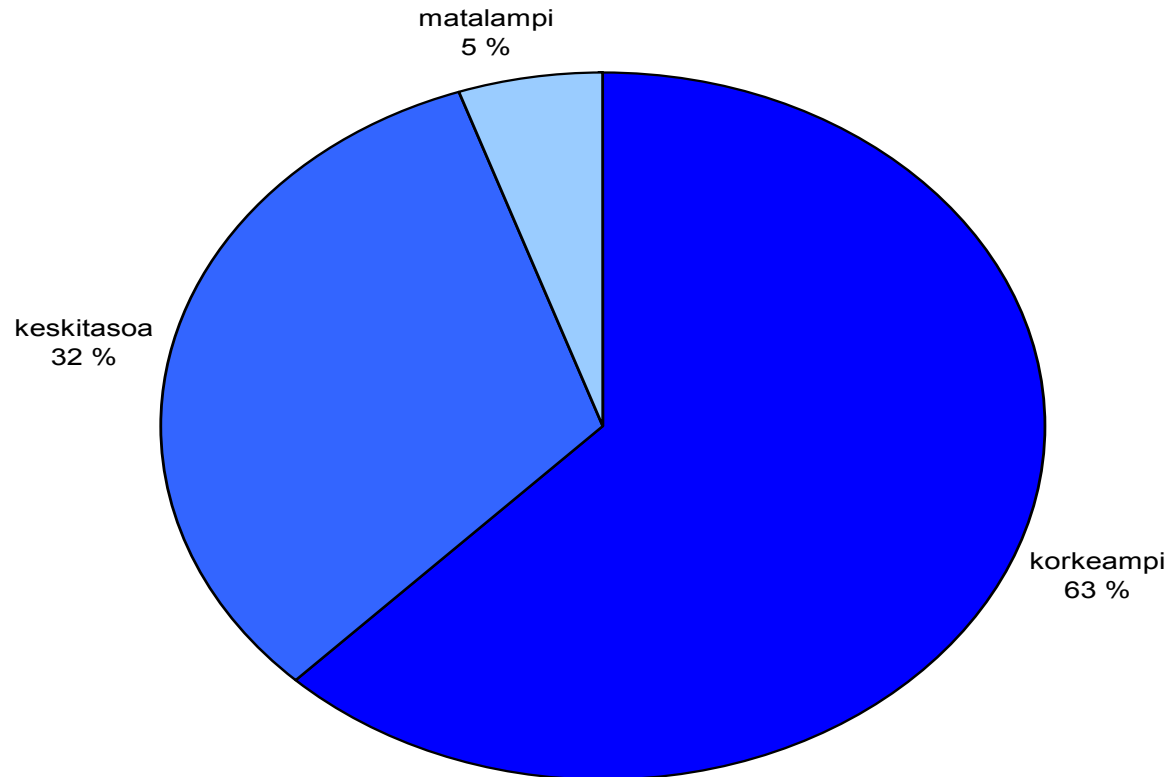
47. Missä muodossa toivot hankkeesi nykyisen kotimaisen/kansainvälisen yhteistyön jatkuvan tulevaisuudessa?

- MOSSE-aineistoon perustuvien julkaisujen ym. tuottaminen
- Moni hanke tavoittelee kv. ja kotimaista yhteistyötä jatkaakseen tutkimuksia
- Uusia projekteja ja ohjelmia on jo vireillä
- Yhteistyö jatkuu osin tutkimusaineistojen ym. tietojen vaihtona
- Kiinnostus yleisesti suuri, rahoitus epävarma

48. Millainen on alasi tutkimuksen taso Suomessa verrattuna muihin maihin? (Vastausvaihtoehdot: korkeampi, keskitasoa, matalampi)

---

49. *Miten nostaisit alasi tutkimuksen tasoa Suomessa?*

- Vielä tiiviimpi monitieteinen yhteistyö sekä kotimaassa että kv.
- Mittavampi rahoitus
- Joustavammat tutkimusaikataulut
- Vakituksia ja pitkäkestoisia työsuhteita
- Yliopistojen sisäänottomäärien leikkaus ja panostus huippuopetukseen ja erityisesti tutkijakoulutukseen

50. Mitkä yleisesti ovat alasi tutkimuksen keskeisimmät puutteet, ongelma-alueet ja tarpeet?

- Samoja asioita kuin edelle ja lisäksi mainittu jatkotutkimustarpeita
- Käytäntöön sovellettavan tiedon tuottaminen ja jalkauttaminen
- Yleisesti tiedon soveltava luonne tarkoituksenmukaisen teoreettisen tietämysperustan vasta kehittyessä
- Asiantuntijoiden ja tutkijoiden vähyys

51. Muita kommentteja

- Hieno tutkimusohjelma!
- Liian pitkä kysely!
- Kyselyn tarkoitus epäselvä..
- jne.

Kiitos!
